

KEMENES VULKÁNPARC

FOTÓ: BUJNOVSZKY TAMÁS

Vannak-e vulkánok Magyarországon? Ha e kérdéssel megszólítjuk a járókelőket az utcán, tízből legalább hét nimmel válaszol, esetleg némi gondolkodás után a bazalt tanúhegyeket említi. Tízből heten ugyanakkor biztos hallottak „az” izlandi vulkánról (az Eyjafjalláról), amelynek kitörése négy esztendeje az európai légtérzárhoz vezetett. Nos, e nem túl rózsás összkép javítása is célja hazánk jelenleg első számú vulkán attrakciójának: a celldömölki Kemenes Vulkanpark látogatóközpontja (avagy az alkotók és érdeklődők körében is egyszerűen csak Vulkanház) 2013 áprilisa óta fogadja az érdeklődőket.

A látogatóközpont stílszerűen egy bazalt tanúhegy, a Ság-hegy tővében épült. Ez egy „csupán” ötmillió éves vulkán – hisz a Kárpát-medencében fiatalnak számít vénebb, tíz-tizenötmillió éves andezites társaihoz képest –, amelynek belseje, népszerű nevén „kráter” (amit a 20. század első felében bazalt kőkockáiért bányászták ki) látványos vulkáni rétegsorokkal, sziklaalakzatokkal hívogat. A kráter látványait már az 1970-es évektől tanösvény mutatja be, melyet az ELTE vulkanológusai most fel is újítottak.

A Vulkanház csaknem félmilliárd forintos EU-s projekt keretében létesült a Földes és Társai Építészroda tervei alapján; a formabontó koncepció nem kevesebb, mint 43 másik elképzelés előtt nyert titkos tervpályázaton. Földes László építész elképzelése szerint „... a felhasznált nyersanyagok, a beton

A VULKÁNOK MÉLYÉTŐL A VULKÁNOK TETEJÉIG
A nyersbeton, a rozsdás lemezek a tűzhányók szellemét idézik: s valóban, a Vulkanház minden folyamatról és jelenségről számot ad, amely a tűzhányók gyomrában és tetején végbemegy

SMARAGDZÖLD CSILLOGÁS
A Berger Károly-barlang
9 föld alatti tavának egyike

FOTÓ: EGERI CSABA

Az egyes különálló barlangok vízrajzi összefüggése régóta ismert volt. A Berger Károly-barlang forrásaiból feltörő víz – déli áramlása révén – előbb a Kórház-, majd a Tavasbarlangban jelenik meg, végül a város központjának számító Malomtó forrásában bukkan a felszínre. A három, sokáig különállónak hitt barlang összeköttetése a szisztematikus kutatásoknak köszönhetően valósult meg az elmúlt években, a Tapolcai-barlangrendszer hossza így ma már eléri a 10 km-t is.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park jelenleg uniós pályázati forrásból újítja meg a Tapolcai-tavasbar-

lang fogadóépületét. Az idén nyáron nyitó létesítményben egy interaktív, természettudományos szemléletű, a Bakony–Balaton Geopark látványait, és ezen belül a barlangok témakörét is felölelő látogatóközpont kap helyet. Nemcsak a karsztosodás és a hozzá kapcsolódó földtani, vízföldtani folyamatok ismerhetők itt meg játékos formában, hanem hi-tech audiovizuális technika segítségével nyerhetünk bepillantást a város alatt húzódó rendszer nem látogatható részeibe is.

SZÖVEG: BORZÁK SAROLTA

Még ezt is látni kell!

LEVENDULAHÁZ
TIHANYBAN

www.levendulahaz.eu

BOBPÁLYA, KALANDPARK
ÉS GÖMBKILÁTÓ
BALATONBOGLÁRON

www.balatonboglARBob.hu

SIÓFOKI VÍZTORONY

www.viztorony.com

FOTÓ: VAS SZILÁRD

FOTÓ: VAS SZILÁRD

FOTÓ: ZÁTONYI SZILÁRD

FOTÓ: VAS SZILÁRD

Nyugat-Dunántúl – itthon.hu/nyugatudunantul

szürkesége, a corten acéllemezek látványos színe, a tér kéményszerű elrendezése egy vulkán szellemi lényegét jeleníti meg”. És valóban: a kocka alakú, négyemeletes épületben a termek kialakítása – „gyufaskatulyaként” betöltött betondobozok sajátos térbeli rendje – szinte kínálja azt az utat, amelyet a magma, no és természetesen a látogató bejárhat.

A változatos belső tér kialakításakor a magma „útjának” költői elképzelése kettős célkitűzéssel öltött testet: a Vulkanház egyrészt a legmagasabb szintű vulkanológiai ismereteket érdekfeszítő for-

mában mutatja be, másrészt egyaránt igyekszik megszólítani kicsiket és nagyokat. Egyértelmű cél volt, hogy a kisgyerekekkel érkezők éppúgy találják meg szórakoztató elfoglaltságukat, mint aki már hallott valamit a vulkánokról, sőt az is, aki szakmai szemmel a legújabb ismeretekre kíváncsi. Nyújtson élményt már egy fél-háromnegyed órás „átrohanás” is a vulkáni téren, de három-négy órára is el lehet menni mélyedni a kiállított anyagban.

A vulkanológiai tartalom magas szintű kivitelezése a Narmer Építész Stúdiónak köszönhető (művészeti vezető: Sz. Szilágyi Gábor). A kiállítási anyag nyolc térbe rendezve, három (a magyaron kívül

FOTÓ: KARÁTSZON DÁVID

A SÁG-HEGY ÉS VULKANOLÓGIAI „TUDÁSDOBOZA”

A Ság-hegy 5 millió éves bazaltvulkánját egy egykori tufagyűrűben létrejött látató alkotta. A jó minőségű bazalt lávaközet már a rómaiak igényeit is kiszolgálta, majd a 20. század elejétől 1957-ig az ország legnagyobb kőbányájaként üzemelt. Az eredeti felszín ma már sehol sincs meg, a meddőhányók övezte „kráter” legmagasabb pontja a közepén látható, szintén meddővel magasított 291 méteres csúcs

angol és német) nyelven tájékoztatja a látogatókat. A Felfedezőterem kézzelfogható élményeket kínál: vulkán- és gejzirkitörés működtethető modelljét, mini földrengés-szimulátort, felvehető vulkanológusruhát, és bemutatja az Ojos del Saladóra, a legmagasabb földi vulkánra indított expedíciót. A Tűzhányóterem a Föld mélyén zajló folyamatokról, a vulkánokat felépítő ásványokról, kőzetekről, a vulkánok formavilágáról ad számot, Európa legnagyobb vulkánja, az Etna köré csoportosítva. A különleges hangulatú Naprendszer-terem társbolygóink tűzhányó-tevékenységével, míg a Szimulációs terem a különféle lávafelszínekkel ismert meg,

és számítógépen modellezve követhetjük nyomon a lávaöntő és robbanásos kitöréseket. A Színházterem látványos kisfilmen hozza közelebb a vulkánok működését. A termek közti térben a tűzhányók pusztító hatásáról (forró és hideg halál) és építőerejéről (geotermikus energia, gyógy- és hévizek) kapunk információkat, végül a Kárpát-medence vulkánjait bemutató terem a mi térségünk meglepően színes és csupán a közelmúltban (30 ezer éve, a Szent Anna-tó kitörésekor) véget ért tűzhányó-tevékenységéből ad ízelítőt.

SZÖVEG: KARÁTSZON DÁVID

Még ezt is látni kell!

A SÁG-HEGY BORA
ÉTVÁGYJAVÍTÓ HATÁSA
MIATT KEDVELT

vulkansag.hu

MÁRIA ZARÁNDOKÚT
SZŰZ MÁRIA RÓMAI KATOLIKUS
KEGYTEMLOM

vulkansag.hu

VULKÁN GYÓGY- ÉLMÉNYFÜRDŐ
CSALÁDBARÁT FÜRDŐ
A SÁG-HEGY LÁBÁNÁL

www.vulkanfurdo.hu

WEÖRES SÁNDOR-EMLEKHÁZ
CELLDÖMÖLKTŐL 16 KM-RE
ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS

vulkansag.hu